

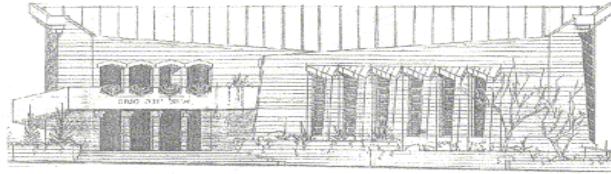
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה פסח תשס"ח בנושא:

"כל דכפין יתיי ויכול - יחסי אורח ומארח"

חג שמח וברוכים הבאים לכל האורחים שבאו לחגוג איתנו את חג החירות. ההגדה פותחת בהזמנה לבבית לאורחים בשפה המדוברת אז, בארמית, כדי שיבינו כולם: "כל דכפין יתיי ויכול. "ומיהו אורח טוב? מובא במסכת ברכות (נח). "...היה (בן זומא) אומר: אורח טוב מהו אומר - כמה טרחות טרח בעל הבית בשבילי, כמה בשר הביא לפני, כמה יין הביא לפני, כמה גלוסקאות (עוגות) הביא לפני, וכל מה שטרח - לא טרח אלא בשבילי! אבל אורח רע מהו אומר - מה טורח טרח בעל הבית זה? פת אחת אכלתי, חתיכה אחת אכלתי, כוס אחד שתיתי, כל טורח שטרח בעל הבית זה - לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו." ויש אורח טוב מאד, שלא רק מכיר טובה למארח ומסתפק בדיבורים אלא קם מכסאו ועוזר למארח ולמארחת, מגיש לשלחן, מפנה את השלחן, זורק את הפח, מסדר חדר האורחים והשלחן. בקיצור: משתדל להיות חלק ממעמד הבית, מתעניין במארחים בעין טובה, משחק עם ילדי המארחים ומשמח אותם! זה לא רק אורח טוב אלא זה אורח מצויין, שלא רק מצוה לארח אותו אלא 'כף' לארח אותו! טוב עין יבורך ואורח טוב יוסיף בברכת המזון ברכה מיוחדת למארחים, כפי שמודפס בברכונים: "יהי רצון שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה וכו'. אני יכול לספר מתוך ניסיוני האישי, שבהיותי בחור ישיבה בודד בארץ כשהורי והמשפחה חיו בחו"ל, הייתי מתארח מידי פעם בביתו של אחד מרבני מרכז הרב. האמת, שלא הרגשתי כל כך נעים להיות אורח ולאחרונה קראתי על זה במחקר מדעי שיש 12% מהאוכלוסיה שיש להם פוביית האירוח וכל פעם שהם נאלצים להיות אורחים זה טראומה בשבילם והם זקוקים אחר-כך לטיפול רגשי. פעם אחת ערב פסח באתי לבקר את משפחת אותו רב והרבנית עומדת לגהץ את החולצות הלבנות של הרב לכבוד החג וכמובן היה עומס גדול בבית ערב פסח. אמרתי לרבנית, שאני יודע טוב לגהץ חולצות ואני בשמחה אגהץ את החולצות. היא הסתכלה עלי בהפתעה גמורה. איך יכול להיות שבחור ישיבה יודע לגהץ חולצות? מכל מקום זה שווה שאלת רב ואחרי אישור של הרב, גיהצתי בשמחה את כל החולצות וחלקן יצאו מקומטות יותר ובחלקן קצת מגוהצות. אבל העיקר שמאותו יום הרגשתי שם חלק מהבית, חלק מהמשפחה ולא היה עוד שום אי-נעימות להתארח שם. וכשם שהאורח חייב להיות בעין טובה על המארח, כך המארח חייב להיות בעין טובה על האורח, אפילו על אורחים מפוקפקים, כפי שראו רבים בסרט אושפיזין את האורחים הבעיתיים שבאו לסוכתו של השחקן שולי רנד ורעייתו והם קבלו אותם בסבר פנים יפות. וכך מסופר על ר' אריה לוי שפעם אירח אצלו גנב. הוא ואשתו נתנו לו ארוחה טובה, גם נתנו לו סכום כסף למחיתו וגם הלינו אותו בביתם הדל. בבוקר כשקם ר' אריה לוי לוויתקין, ראה שהאורח הנכבד נעלם ולקח איתו גביע היין ופמוטי הכסף. אמר ר' אריה לאשתו: "אני מוחל לאותו גנב במחילה גמורה. הבה ונבטיח האחד לשני שמקרה זה לא ישמש כתקדים ולא ימנע בעדנו מלארח גנבים בביתנו גם להבא." לפעמים יש קצת מתיחות בין האורחים והמארחים ואחד ממוקדי החיכוך הוא לרוב ההבדל ביניהם במנהגים, באורח חיים, בתרבות הדיבור ובקודים התנהגותיים. וכאן חשובה מאוד אמנות הדיבור והעבודה על המידות ובעיקר זו עבודה על מדת הכעס ומובא בשם הגר"א שמי שבולם את פיו בשעת מריבה זוכה לרוח הקודש. כמו שממליצים בנהיגה על הכביש: אל תהיה צודק, תהיה חכם! והחכמה היא לפעמים בשתיקה ולא לומר כל מיני חכמות שפוגעות באורח או במארח. מסופר על אחד מגדולי החסידות, הרב מאפטא, מחבר הספר "אוהב ישראל", שבאו גבאי צדקה בערב פסח לביתו לבקש מצות עבור העניים ואותו זמן הרבנית היתה טרודה בהכנות ליום טוב ולכן אנשי הבית האחרים נתנו להם בטעות במקום מצות פשוטות את המצות השמורות שנאפו בערב פסח במיוחד לכבוד הרב. אחרי שזה נודע לרבנית, היא חששה לומר את זה לבעלה ובמקום זה לקחה מצות פשוטות ושמה אותן במקומם בתוך המפה לפני הרב והרב בעל אוהב ישראל ערך את ליל הסדר על המצות הפשוטות. אחרי פסח בא לפני הרב זוג להתגרש. שאל הרב את הבעל: למה אתה רוצה לגרש את אשתך? השיב הבעל: אשתי לא רצתה לבשל בשבילי בפסח בלי שרוייה, בלי "גברוכט". אז קרא הרב לאשתו הרבנית ואמר לה: תגידי נא את האמת. איזו מצות שמת לפני בליל הסדר? השיבה הרבנית: מצות פשוטות. אז אמר הרב לבעל: ראה נא בני. אני אכלתי מצה פשוטה בליל הסדר ועשיתי את עצמי כלא יודע וכלא מרגיש, למען לא אבוא חס ושלוש לידי הקפדה, כעס וקטטה. ואתה רוצה לגרש את אשתך בשביל שרוייה, גברוכט? ועשה הרב שלום ביניהם. כמו האדמו"ר מאפטא יש לכל אורח לנהוג גם אם זה לא תמיד כמנהגו וגדול השלוש וכבר נפסק בשלחן ערוך (או"ח ק"ע,ה): הנכנס לבית, כל מה שיאמר לו בעל הבית יעשה". ומחלק שם במשנה ברורה (ס"ק טז) בין שני דברים: "אם האורח נוהג איזה פרישות בדבר שעושה משום איסור אינו מחוייב לשמוע לבעה"ב, אבל דבר שהוא פרישות בעלמא טוב לגבר להסתיר מעשיו. "זה מצד האורח, ומצד המארח נפסק בשלחן ערוך (קע,ו): "לא יהא אדם קפדן, כעסן או רגזן בסעודה. "ומפרש המשנה ברורה הטעם (ס"ק יח): "כי האורחים מתביישים אז לאכול." אלא יהיה כאברהם אבינו יקבל את האורחים בשמחה ואז האורחים יהיו כמו מלאכים ושניהם יחד ירגישו בזה כקבלת פני השכינה.